Hukuk Bölümü 2009/99 E., 2009/286 K.

"İçtihat Metni"

Trabzon Valiliği İl Tarım Müdürlüğü'nün 15.10.2007 gün ve 5669 sayılı işlemi ile, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu'nun 21/a maddesi gereğince, talepte bulunulan alanın tarım dışı kullanımının uygun bulunmadığı ve alanın tümünün vasfının bozulduğundan bahisle, davacı adına idari para cezası kesilmiştir.

Davacı, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

TRABZON 1.SULH CEZA MAHKEMESİ; 24.01.2008 gün ve Kabahat No: 2008/56 D.İş, Kabahat KARAR NO: 2008/56 D.İş sayı ile, itiraz edenin hakkında Trabzon Valiliği Tarım İl Müdürlüğünce Toprak ve Arazi Kullanımı Kanunun 21/a maddesi gereğince 3.978,93 YTL idari para cezası gereğince yapılan değerlendirmesinde; başvurunun mahkemelerince yapılan incelemesinde, 5403 Sayılı Yasanın Toprak Koruma Kanunu ve Arazi Kullanımı Kanununun 22. maddesi gereğince İdari Mahkemece bakılması gerektiğinin anlaşılmasıyla CMK'nun 3,4,5. maddeleri gereğince Mahkemelerinin Görevsizliğine, Mahkemelerinin yetki alanı içerisinde kalmadığı, İdari Yaptırım kararının İdare Mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olduğunun anlaşıldığı; tüm evrak kapsamı incelenerek başvurunun Görevsizliğine ilişkin aşağıdaki şekilde hüküm tesisinin uygun görülmüş olduğu belirtilerek; yazılı gerekçeye dayanılarak, İtiraz eden hakkında Trabzon Valiliği Tarım il Müdürlüğünce Toprak ve Arazi Kullanımı Kanunun 21/a maddesi gereğince 3.978,93 YTL idari para cezasına ilişkin başvurunun usulüne uygun olmadığı, 5403 Sayılı Yasanın Toprak Koruma Kanunu ve Arazi Kullanımı kanununun 22. maddesi gereğince İdari Mahkemece bakılması gerektiğinden bahisle CMK'nun 3,4,5. maddeleri gereğince görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, söz konusu idari para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

TRABZON İDARE MAHKEMESİ; 14.03.2008 gün ve E:2008/297, K:2008/287 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun genel kanun niteliği başlıklı 3.maddesinin a fıkrasında bu kanunun İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, başvuru yolu başlıklı 27.maddesinin 1.fıkrasında idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği, aynı maddenin 8.fıkrasında ise idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceğinin hükme bağlandığı; 08.02.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 23.01.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 577.maddesi ile 5403 sayılı Toprak ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun bu kanun kapsamında verilen idari para cezalarına karşı yapılan itirazlara idare mahkemesinin bakacağına ilişkin görev kuralının düzenlendiği 22.maddesi değiştirilmiş olup; Kanunun genelinde buna ilişkin herhangi bir itiraz yolunun da öngörülmediği; bu hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden, idari para cezalarına karşı, Kabahatler Kanunu dışındaki özel kanunlarda herhangi bir görev kuralının belirtilmemesi ve idari yaptırım kararlarının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların verilmiş olması hali dışında, sulh ceza mahkemesine itiraz edilmesi gerektiğinin anlaşıldığı; dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden; davacı tarafından Toprak ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 21. maddesinin a bendi uyarınca verilen 3,978,00 YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına yönelik davalı idarenin 15.10.2007 gün ve 5669 sayılı işleminin kaldırılması amacıyla Mahkemelerine dava açıldığı anlaşıldığından, yukarıda belirtilen Kanun hükümleri gereğince bu davanın görüm ve çözüm yerinin sulh ceza mahkemesi olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle; 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a bendi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 07.12.2009 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…

…."açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 5403 sayılı Yasa'nın 21. maddesinin (a) bendi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

3.7.2005 tarih ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Kanunun amacı; toprağın doğal veya yapay yollarla kaybını ve niteliklerini yitirmesini engelleyerek korunmasını, geliştirilmesini ve çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak, plânlı arazi kullanımını sağlayacak usûl ve esasları belirlemektir" denilmiş; 21. maddesinin (a) bendinde, arazi kullanımı için izinsiz işe başlanılmış ve çalışmalar devam ediyorsa; valiliğin işi tamamen durduracağı, yapılan iş tamamlanmış ise kullanımına izin verilmeyeceği, kullanılan arazi tarım dışı amaçlı kullanıma uygun yerlerden ise kullanılan alanın her metre karesi için bir Yeni Türk Lirası idarî para cezası verileceği ve bu Kanunda öngörülen tedbirlerle birlikte gerekli izinlerin alınması şartıyla işin tamamlanmasına veya iş bitmiş ise kullanımına izin verileceği, arazi kullanım plânlarında, tarımsal amaçlı kullanım için ayrılmış arazilerde, izinsiz yapılan bütün yapıların yıkılacağı ve temizleneceği, arazinin

yeniden eski haline gelmesi için yapılan masrafların sorumlulardan tahsil edileceği, ayrıca, zarar verilen tarım arazilerinin, her metre karesi için iki Yeni Türk Lirası idarî para cezası verileceği kurala bağlanmış; 22. maddesinde, bu Kanunda yazılı olan idari cezaların o yerin en büyük mülki amiri tarafından verileceği, verilen idari cezalara dair kararların ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği, bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken; bu madde 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 577. maddesi ile, "Bu Kanunda yazılı olan idarî cezalar mahallî mülkî amir tarafından verilir" şeklinde değiştirilmiştir. 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Olayda, para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup; 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nda yapılan değişiklikle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde" (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ:Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Trabzon 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 24.01.2008 gün ve Kabahat No: 2008/56 D.İş, Kabahat KARAR NO: 2008/56 D.İş sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 07.12.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.